دوفصلنامه طب جنوب
پژوهشكده زيست- پزشكي خليج فارس
مركز تحقيقات طب گرمسيري و عفوني خليج فارس
دانشگاه علوم پزشكي و خدمات بهداشتي درماني بوشهر
سال دهم، شماره ۱، صفحه ۹۰ - ۸۲ (شهريور ۱۳۸۶)

آسيب‌شناسي بافت معماري تاريخي- فرهنگي بندر بوشهر از ديدگاه شهرسازي، فرهنگي و بهداشتي

داريوش رنجبر[۱]، دكتر ايرج نبي‌پور*[۲]، عماد شيرويس[۳]، عنايت هاشمي[۴]، دكتر كامران ميرزايي[۵]

[۱ و ۴] كارشناس ارشد بهداشت محيط، آموزشكده بهداشت، دانشگاه علوم پزشكي بوشهر
[۲] دانشيار بيماري‌هاي داخلي، مركز تحقيقات طب گرمسيري و عفوني خليج فارس
[۳] پژوهشگر، مركز تحقيقات طب گرمسيري و عفوني خليج فارس
[۵] استاديار پزشكي اجتماعي، دانشكده پزشكي، دانشگاه علوم پزشكي بوشهر

چكيده

زمينه: امروزه به بافت‌هاي معماري تاريخي- فرهنگي بعنوان ثروت‌هاي فرهنگي محلي نگريسته مي‌شود. بافت تاريخي- فرهنگي بندر بوشهر، يكي از بي‌نظيرترين بافت‌هاي معماري شهري است كه در نتيجة رشد پرشتاب شهري، رو به ويراني گذاشته است. از اين رو با ديدن ميان رشته‌اي، اين پژوهش ديدگاه مردم ساكن اين بافت را براي ترسيم طرح آسيب شناسانة آن جستجو نمود.

مواد و روش‌ها: در يک مطالعة توصيفي- مقطعي، با ابزار پرسشنامه‌اي، ديدگاه ساكنين واحدهاي مسكوني بافت تاريخي- فرهنگي بوشهر كه به صورت نمونه‌گيري چند مرحله‌اي خوشه‌اي تصادفي انتخاب شده بودند مورد بررسي قرار گرفتند. پرسشنامه چهار گسترة اجتماعي، بهداشتي، شهرسازي و ميراث فرهنگي اين بافت را مورد چالش قرار داد.

يافته‌ها: تعداد ۲۱۸ واحد مسكوني بافت تاريخي- فرهنگي بوشهر مورد بررسي قرار گرفت. يک پنجم افراد مورد بررسي آشنايي با مقولة ميراث فرهنگي داشتند ولي بيش از ۶۰ درصد از آنها موافق بودند كه بافت قديم بوشهر به شكل سنتي باز زنده سازي شود. اما بيش از ۸۰ درصد از آنها هيچگونه تسهيلاتي جهت بهسازي منازل خود دريافت نكرده بودند. افراد مهمترين عامل در ارتباط با سلب امنيت را مواد مخدر (۵۲/۸ درصد) عنوان نمودند. مهمترين انتظار مردم از شهرداري بافت قديم بوشهر، بهسازي و باز زنده سازي منازل بود (۳۶/۷ درصد) و ۲۴/۹ درصد آنها نيز خواستار بازسازي و بهسازي معابر و كوچه ها بودند. مهمترين نياز بهداشتي محله نيز از نظر مردم، ايجاد شبكة جمع‌آوري فاضلاب و جمع‌آوري مرتب و منظم زباله بود.

نتيجه‌گيري: مردم ساكن بافت تاريخي- فرهنگي بوشهر به حفظ واحدهاي مسكوني خود به عنوان يک ميراث فرهنگي علاقمند هستند ولي مشكلات شهرسازي و بهداشتي شامل شبكة فاضلاب، جمع‌آوري زباله و عدم حمايت سازمان‌هاي ذيربط از باز زنده سازي اين بافت فرهنگي- تاريخي معماري ايران از مسائل ريشه‌اي آن است.

واژگان كليدي: فرهنگ، بهداشت، شهرسازي، فاضلاب
دريافت مقاله: ۱۳۸۵/۱۰/۴ - پذيرش مقاله: ۱۳۸۶/۵/۶

---

* اين پروژه از پروژه‌های مصوب مركز تحقيقات طب گرمسيري و عفوني خليج فارس است.

** بوشهر، خيابان امام خميني، مركز تحقيقات طب گرمسيري و عفوني خليج فارس، كد پستي: ۶۳۴۴۸-۷۵۱۴۷ Email: nabipourpg@bpums.ac.ir